Gemeente Utrecht

**Voorstel aan de gemeenteraad**

# Beleidsnota Wmo ‘Samen leven, samen zorgen’

| | |
|---|---|
| Beleidsveld | Wmo en Welzijn |
| Organisatieonderdeel | Maatschappelijke Ontwikkeling |
| Opsteller | Ellen van der Vorst/Marjon van der Leer |
| Kenmerk | 11754054 |
| Vergaderdatum Raad | Volgt |
| Referendabel | Ja |
| Geheim | Nee |

## Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De beleidsnota Wmo ‘Samen leven, samen zorgen’ 2024 – 2034 vast te stellen met de volgende ambitie en leidende principes:
   a. Ambitie: In Utrecht kan iedereen gezond, prettig en zelfstandig wonen en samenleven. Als het nodig is wordt er passende zorg, ondersteuning en opvang geboden aanvullend op wat mensen zelf en met elkaar organiseren. Door samen te zorgen houden wij de ondersteuning tijdig beschikbaar voor de meest kwetsbaren, van goede kwaliteit en blijven we binnen de financiële kaders;
   b. Leidende principes:
      *I.* ‘Niets over ons, zonder ons’ is uitgangspunt voor de samenwerking met inwoners
      *II.* Grondoorzaken van problematiek aanpakken
      *III.* Ongelijk investeren voor gelijke kansen
      *IV.* Buurt- en wijkgericht (samen)werken en leefwereld centraal
      *V.* Alleen doen wat nodig is
      *VI.* Eenvoud in de uitvoering

2. In de programmabegroting 2025 de volgende doelstellingen op te nemen ter vervanging van de huidige :
   a. In het programma Levendige en gezonde stad:
      *I.* De verschillen in de mate van meedoen tussen (groepen) inwoners nemen af, inwoners zorgen meer voor elkaar en zijn meer betrokken in de buurt.
      *II.* Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke welzijnsaccommodaties.
   b. In het programma Passende ondersteuning en opvang:
      *III.* Utrechters met een hulpvraag krijgen tijdig een passende oplossing, aanvullend op wat er in de sociale basis kan worden geboden.
      *IV.* Utrechters krijgen bij een ondersteuningsbehoefte waarvoor specifieke expertise nodig is, tijdig passende aanvullende ondersteuning in samenhang met de sociale basis en de basiszorg, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en mee kunnen doen.
      *V.* Inwoners in de U16 regio wonen zoveel mogelijk zelfstandig en krijgen aanvullend op wat er in de sociale basis en de basiszorg kan worden geboden, passende ondersteuning in de eigen leefomgeving. Als dit (tijdelijk) niet mogelijk is, heeft de U16-regio passende opvang- en verblijfsvoorzieningen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

## Samenvatting

In de nu voorliggende beleidsnota Wmo staat hoe de gemeente Utrecht het Wmo beleid invulling geeft en het ‘Samen leven en samen zorgen’ verder gaat stimuleren. Gezien de groeiende vraag en schaarste in financiële middelen, arbeidskrachten en woningen, moeten er scherpe keuzes gemaakt worden om ervoor te zorgen dat de meest kwetsbare inwoners tijdig professionele zorg en ondersteuning krijgen. Ook als er voldoende financiële middelen zouden zijn, maakt het tekort aan zorgpersoneel het noodzakelijk om keuzes te maken..

Bovendien willen we met elkaar een zorgzame samenleving zijn waarin inwoners naar elkaar omzien. Ons nieuwe beleid richt zich daarom nog veel meer dan het huidige beleid op het faciliteren en stimuleren van meer inzet en betrokkenheid vanuit de samenleving en gelijkwaardige samenwerking tussen professionals onderling en tussen professionals en de sociale basis, tussen formele en informele zorg. Daarnaast zetten we in op minder individueel en meer groepsgericht werken en op blended care (combinatie van online en offline werken en gebruik van e-health). Daarnaast gaan we meer vanuit het brede sociale domein werken om grondoorzaken van problemen aan te kunnen pakken en daarmee een beroep op de professionele zorg te verminderen.
Op basis van de ambitie en keuzes in deze nota worden de programma doelstellingen in de Programmabegroting 2025 aangepast.

## Context

*Aanleiding*

De noodzaak om het Wmo-beleid aan te passen is groot. Er is een toename in de ondersteuningsvraag door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen en externe factoren en daarbij staan het Wmo budget en de arbeidsmarkt onder druk. Op dit moment werkt één op de zes werkende Nederlanders in de zorg. Met de toenemende vergrijzing is dat in 2040 één op de vier. Die extra mensen zijn er niet. In het coalitieakkoord staat de volgende belofte: *‘Inwoners die dat nodig hebben, kunnen nu en in de toekomst rekenen op goede zorg en ondersteuning. Binnen het beschikbare budget, met goede kwaliteit en acceptabele wachtlijsten.’* Om alle uitdagingen het hoofd te kunnen bieden en onze ambitie te realiseren zijn scherpe keuzes nodig. Deze keuzes staan in de beleidsnota.
Op basis van de prognoses zien wij dat bij ongewijzigd beleid de tekorten voor de Wmo de komende jaren oplopen van € 2 miljoen in 2024 tot € 8,5 miljoen in 2027. De ambitie is daarom aangescherpt. In de kadernota Meedoen naar Vermogen uit 2013 luidde de ambitie: In Utrecht nemen ook kwetsbare inwoners hun toekomst in eigen handen, doen mee naar vermogen en krijgen indien nodig daarbij ondersteuning. In deze nota staat explicieter dat de professionele ondersteuning aanvullend is op wat mensen zelf en met elkaar organiseren. In de Voorjaarsnota 2023 staan uitgangspunten voor de noodzakelijke hervormingen in de uitvoeringspraktijk die sociaal domein breed worden uitgewerkt. De keuzes in ons Wmo beleid dragen bij aan deze hervorming. Binnenkort wordt de raad over de aanpak van deze hervorming geïnformeerd.

*Samenhang met andere beleidsnota’s*

Om de ondersteuning voor onze inwoners de komende jaren slim en effectief te organiseren, is het van belang om het Wmo-beleid in samenhang met de verschillende leefgebieden en ondersteuningsvragen uit te werken. Deze beleidsnota staat dan ook niet op zichzelf. Hij hangt samen met thema’s in ander beleid zoals de zeer recent aan u aangeboden Nota van Uitgangspunten voor uitvragen basiszorg en een aantal voorzieningen in de sociale basis. Daarnaast betreft het de volgende beleidsnota’s die deze collegeperiode aan de raad zijn of worden aangeboden: Meerjarig perspectief buurtcentra 2022-2033, Inclusie & diversiteit, Werk & re-integratie, Financiële bestaanszekerheid, Gezond030, Jeugd, Sport, Arbeidsmarkt, Buurt- en wijkgericht werken en de Woonzorgvisie. De beleidsnota’s zijn de kaders waarbinnen de verschillende opgaven met inwoners en maatschappelijke partners worden uitgewerkt in uitvoeringsprogramma’s, zoals een uitvoeringsprogramma Ouderen of Beschermd wonen.

*Aanpassing doelstellingen Programmabegroting*

Op basis van de ambitie en keuzes in deze nota worden de programmadoelstellingen in de Programmabegroting 2025 aangepast. Deze aanpassingen zijn in lijn met het ongelijk investeren voor gelijke kansen en beschikbaar houden van de aanvullende zorg tijdig beschikbaar te hebben voor die

inwoners die deze het hardst nodig hebben. In onderstaande tabel het overzicht van de huidige en nieuwe doelstellingen:

| **Programmabegroting 2024** | **Was** | **Wordt** |
|---|---|---|
| *Programma levendige en gezonde stad: doelstelling 2* | Inwoners doen mee, zorgen voor elkaar en zijn betrokken in de buurt | De verschillen in de mate van meedoen tussen (groepen) inwoners nemen af, inwoners zorgen meer voor elkaar en zijn meer betrokken in de buurt |
| *Programma levendige en gezonde stad: doelstelling 4* | Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke buurtvoorzieningen | Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke welzijnsaccommodaties |
| | | |
| *Programma passende ondersteuning en opvang: doelstelling 1* | Utrechters kunnen met hun hulpvraag terecht voor laagdrempelige basiszorg | Utrechters met een hulpvraag krijgen tijdig een passende oplossing, aanvullend op wat er in de sociale basis kan worden geboden |
| *Programma passende ondersteuning en opvang: doelstelling 2* | Utrechters krijgen passende aanvullende zorg en ondersteuning | Utrechters krijgen bij een ondersteuningsbehoefte waarvoor specifieke expertise nodig is, tijdig passende aanvullende ondersteuning in samenhang met de sociale basis en de basiszorg, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en mee kunnen doen |
| *Programma passende ondersteuning en opvang: doelstelling 3* | Met de regio bieden we inwoners die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, 24-uurs begeleiding in de nabije omgeving van de inwoner | Inwoners in de U16 regio wonen zoveel mogelijk zelfstandig en krijgen aanvullend op wat er in de sociale basis en de basiszorg kan worden geboden, passende ondersteuning in de eigen leefomgeving. Als dit (tijdelijk) niet mogelijk is, heeft de U16-regio passende opvang- en verblijfsvoorzieningen. |

*Juridische context*
In artikel 2.1.2, eerste lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 is vastgelegd dat de gemeenteraad periodiek een plan vaststelt met betrekking tot het door het gemeentebestuur te voeren beleid met betrekking tot maatschappelijke ondersteuning.
Voor het realiseren van de keuzes kan het nodig zijn overeenkomsten met partners aan te passen voor zover de regelgeving dit toelaat, en/of opnieuw aan te besteden. Ook kan het leiden tot aanpassing van de nadere regels die verbonden zijn aan de ASV (algemene subsidieverordening). Daarnaast kan het implementeren en uitvoeren van het nieuwe beleid leiden tot aanpassingen in de gemeentelijke regelgeving zoals de Wmo verordening.

*Beslistermijn*
Uitvoering is voorzien vanaf Q2 2024 (onder andere via de uitvoeringsprogramma's), daarom dient de beleidsnota in Q1 2024 te worden vastgesteld.

*Beoogd effect*
De aanvullende zorg blijft beschikbaar voor de inwoners die dat het hardst nodig hebben en Utrechters zien om naar elkaar in een zorgzame samenleving. Er is een goede en gelijkwaardige samenwerking tussen professionals en tussen professionals en de sociale basis. De financiële kaders worden hierbij niet overschreden.

*Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad*
In de afgelopen jaren zijn er een groot aantal college- en raadsbesluiten en raadsbrieven in het kader van het Wmo beleid verschenen. Hieronder noemen we een aantal kaderstellende nota's en uitvoeringsplannen.
de kadernota Meedoen naar Vermogen vastgesteld door de Gemeenteraad op 11 juli 2013.

Vervolgens op 13 februari 2014 het Uitvoeringsplan Meedoen naar Vermogen eerste fase en op 2 oktober 2014 het Uitvoeringsplan tweede fase Meedoen naar Vermogen
Nota van Uitgangspunten Buurtteams 2019 – 2024 vastgesteld door de Gemeenteraad op 21 december 2017
Nota van Uitgangspunten Sociaal Makelaarschap 2019 – 2024 vastgesteld door de Gemeenteraad op 21 december 2017
Op 24 januari 2018 is de Visie versterken sociale basis Wmo Utrecht door het College vastgesteld.
Strategie Contracteren Aanvullende Zorg Wmo vanaf 2020 vastgesteld door de Gemeenteraad op 27 september 2018
Agenda en uitvoeringsprogramma 'Utrecht voor iedereen toegankelijk' vastgesteld door de Gemeenteraad op 18 juni 2020
Meerjarig perspectief buurtcentra 2022-2033 vastgesteld door de Gemeenteraad op 6 april 2023
Regioplan U16 Beschermd Wonen 2023-2028 vastgesteld door de Gemeenteraad op 6 april 2023

## Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

| **Beslispunt** | |
|---|---|
| | |
| 1 | De beleidsnota Wmo 'Samen leven, samen zorgen' 2024 – 2034 vast te stellen met de volgende ambitie en leidende principes:<br>a. Ambitie: In Utrecht kan iedereen gezond, prettig en zelfstandig wonen en samenleven. Als het nodig is wordt er passende zorg, ondersteuning en opvang geboden aanvullend op wat mensen zelf en met elkaar organiseren. Door samen te zorgen houden wij de ondersteuning tijdig beschikbaar voor de meest kwetsbaren, van goede kwaliteit en blijven we binnen de financiële kaders<br>b. Leidende principes:<br>*I.* 'Niets over ons, zonder ons' is uitgangspunt voor de samenwerking met inwoners<br>*II.* Grondoorzaken van problematiek aanpakken<br>*III.* Ongelijk investeren voor gelijke kansen<br>*IV.* Buurt- en wijkgericht (samen)werken en leefwereld centraal<br>*V.* Alleen doen wat nodig is<br>*VI.* Eenvoud in de uitvoering |
| | |
| Argumenten | |
| | |
| 1.1 | Met deze ambitie kan de professionele ondersteuning vanuit de Wmo beschikbaar blijven voor de Utrechters die deze het hardst nodig hebben. |
| | De ambitie geeft aan dat Utrecht een sociale en gezonde stad wil zijn en dat er keuzes gemaakt moeten worden om dat te kunnen waarmaken. Dat doen we door er met elkaar voor te zorgen dat de professionele zorg aanvullend is op wat inwoners zelf en met elkaar kunnen doen. We zetten sterker in op het faciliteren van gemeenschapskracht en informele zorg omdat we geloven in het belang van een zorgzame samenleving en we willen voorkomen dat problemen onnodig medisch gemaakt worden (de-medicalisering). Zo zorgen we er ook samen voor dat alleen de meest kwetsbare inwoners een beroep hoeven doen op de professionele zorg. |
| | |
| 1.2 | Deze leidende principes zijn de beste manier om te sturen op de ambitie |
| | De leidende principes zijn één van de belangrijke pijlers in het Utrechts model voor zorg en ondersteuning. Daarmee sturen we op een efficiënte en effectieve uitvoeringspraktijk in lijn met de ambitie. Het leidend principe "niets over ons, zonder ons" geeft aan dat zeggenschap en eigenaarschap van inwoners nog steviger verankerd gaat worden. De leidende principes 'grondoorzaken van problematiek aanpakken' en 'ongelijk investeren voor gelijke kansen' geven focus voor de keuzes om meer of minder te investeren om de ambitie waar te kunnen maken. Het leidende principe 'buurt- en wijkgericht (samen)werken en leefwereld centraal' geeft richting aan de gewenste verschuiving van individuele naar gezamenlijke verantwoordelijkheid. Dat betekent dat we stimuleren dat inwoners meer omzien naar elkaar en elkaar hulp vragen en geven. Voor organisaties betekent dit dat zij op een |

| | |
|---|---|
| | gelijkwaardige manier met elkaar samenwerken in de buurt en aansluiten bij wat inwoners nodig hebben. De leidende principes ‘alleen doen wat nodig is’ en ‘eenvoud in de uitvoering’ gaan over passende en makkelijk toegankelijke zorg bieden als dat nodig is. Samen met de inwoner wordt bepaald wat iemand zelf met het netwerk en bijvoorbeeld inzet van informele zorg kan doen en hoe de zorg daarop kan aanvullen. Daarbij wordt ook gekeken in welke vorm de zorg geboden wordt, waarbij de inzet is: groepsgericht en op basis van ‘blended care’ (een combinatie van online en offlinehulp en inzet van e-health), tenzij iets anders nodig is. Naast dat hiermee met minder middelen meer inwoners worden bereikt, heeft het ook het voordeel dat mensen van elkaar kunnen leren, nieuwe contacten leggen en zich minder alleen voelen in hun situatie. |
| | |
| 1.3 | Er is draagvlak in de stad voor deze ambitie en leidende principes |
| | De ambitie en leidende principes zijn samen met maatschappelijke partners (bewonersinitiatieven, belangenbehartigers, ervaringsdeskundigen en zorg- en welzijnsorganisaties) opgesteld en getoetst. Daaruit bleek een breed draagvlak voor deze inhoudelijke en richtinggevende kaders. |
| | |
| Kanttekeningen/Risico’s | |
| | |
| 1.1 | De gemeente heeft beperkt invloed op wat inwoners zelf voor elkaar willen en kunnen doen |
| | Als inwoners onvoldoende steun krijgen uit de omgeving, kunnen ze alsnog een beroep doen op de zorg en ondersteuning. Dan neemt de schaarste in de zorg toe en kan de ambitie niet gerealiseerd worden. Om dit te voorkomen gaan we inwoners meer betrekken bij de vraagstukken, bijvoorbeeld via een maatschappelijk debat en het faciliteren van meer regie en eigenaarschap bij inwoners. Dat is daarom ook een belangrijk leidend principe “niets over ons, zonder ons’. We willen beter aansluiten bij wat inwoners zelf willen en kunnen doen en faciliteren wat zij daarbij nodig hebben, zoals het verbinden van individuele vragen aan het informele netwerk in de stad en ontmoeting en activiteiten in laagdrempelige voorzieningen. Door samenwerking in de wijk tussen buurtteam, aanvullende zorg en ambassadeurs informele zorg kunnen inwoners doorgeleid worden naar activiteiten die passen bij hun wensen en behoeften. |
| | |
| 1.2 | Er kan toch sprake zijn van groeiende wachtlijsten |
| | Als de wachtlijsten toenemen, kunnen passende zorg en ondersteuning niet tijdig beschikbaar zijn voor wie dat nodig heeft. Daardoor kan problematiek van inwoners verergeren en kan de werkdruk van professionals toenemen met het risico op uitval of vertrek uit de zorgsector. Door inzet van innovatieve methoden en middelen zoals groepsgericht aanbod, blended care en inzet van technologie kunnen we dit voorkomen. Bovendien deze vormen van hulp ook voordelen voor de inwoners. Door in groepen te werken krijgen inwoners meer onderlinge verbinding met elkaar en kunnen zij elkaar tot steun zijn. Online-hulp is voor sommige inwoners juist prettig en een extra contactmoment is eenvoudiger te organiseren. Daarnaast sturen we erop dat organisaties gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de inwoners en voor het voorkomen van wachtlijsten. |
| | |
| 1.3 | Door landelijke wet- en regelgeving en financiële afspraken met het Rijk kan de gemeente, ondanks deze ambitie en leidende principes, op termijn mogelijk niet binnen de financiële kaders blijven |
| - | De druk op de Wmo wordt groter doordat de toegang en de voorzieningen in de Wet langdurige zorg (Wlz) beperkt worden. Hierdoor blijven inwoners langer afhankelijk van Wmo ondersteuning en zullen daar ook intensiever gebruik van maken. Daarnaast is in het kader van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) de verwachting dat de medische zorg meer gaat verwijzen naar het sociaal domein (de-medicalisering). Dat betekent ook een grotere druk op de Wmo. Doordat inwoners meer met en voor elkaar gaan zorgen en er meer mogelijkheden gecreëerd worden binnen de sociale basis voor laagdrempelige activiteiten en ontmoeting, willen we het beroep op de zorg en ondersteuning voor een deel voorkomen. En door inzet van groepsgerichte ondersteuning, blended care en gelijkwaardige samenwerking tussen basis- en |

| | |
|---|---|
| | aanvullende zorg kunnen we naar verwachting meer inwoners helpen vanuit de beschikbare middelen. Daarnaast voeren we een stevige lobby richting het Rijk (waar mogelijk samen met G4 en VNG) om een passend budget en wet- en regelgeving te realiseren. |
| | |
| **Beslispunt** | |
| | |
| 2 | In de programmabegroting 2025 de volgende doelstellingen op te nemen ter vervanging van de huidige:<br>a. In het programma Levendige en gezonde stad:<br>*I.* De verschillen in de mate van meedoen tussen (groepen) inwoners nemen af, inwoners zorgen meer voor elkaar en zijn meer betrokken in de buurt.<br>*II.* Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke welzijnsaccommodaties.<br>b. In het programma Passende ondersteuning en opvang:<br>*III.* Utrechters met een hulpvraag krijgen tijdig een passende oplossing, aanvullend op wat er de sociale basis kan worden geboden.<br>*IV.* Utrechters krijgen bij een ondersteuningsbehoefte waarvoor specifieke expertise nodig is, tijdig passende aanvullende ondersteuning in samenhang met de sociale basis en de basiszorg, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en mee kunnen doen.<br>*V.* Inwoners in de U16 regio wonen zoveel mogelijk zelfstandig en krijgen aanvullend op wat er in de sociale basis en de basiszorg kan worden geboden, passende ondersteuning in de eigen leefomgeving. Als dit (tijdelijk) niet mogelijk is, heeft de U16-regio passende opvang- en verblijfsvoorzieningen. |
| | |
| Argumenten | |
| | |
| 2.1 | Deze doelstellingen sluiten goed aan bij de ambitie in deze beleidsnota Samen leven, samen zorgen |
| | In de nieuwe doelstellingen ligt de focus op het feit dat de zorg en ondersteuning aanvullend is op wat er vanuit het sociale netwerk en de sociale basis kan worden geboden. Daarnaast komt uitdrukkelijk naar voren dat specialistische zorg pas ingeschakeld wordt als de ondersteuning vanuit de basiszorg en de sociale basis ontoereikend is. Daardoor kan de gemeente op basis van deze doelstellingen op een goede manier sturen en monitoren op het realiseren van de ambitie. |
| | |
| Kanttekeningen/Risico's | |
| | |
| 2.1 | De indicatoren bij deze doelstellingen zijn niet in scherpe effectindicatoren te bepalen |
| | De doelstellingen kunnen niet apart van elkaar gezien worden, het resultaat op de ene doestelling heeft effect op het resultaat van de andere doelstelling. In het programma 'passende ondersteuning en opvang' gaan wij uit van de stelstelindicatoren bereik, beschikbaarheid (wachttijd) en de kwaliteit. Deze moeten met elkaar in evenwicht zijn, en in samenhang bezien worden met de indicatoren voor de twee doelstellingen binnen het programma 'levendige en gezonde stad'. Daarmee kunnen we de voortgang op de doelstellingen en ambitie duiden. Daarnaast volgt de gemeente samen met de betrokken partners op andere manier de voortgang. Via informatie van onze zorg- en welzijnspartners, via 'Van Wijkdata naar wijkdoen' voor het realiseren van wijkopgaven; Cliëntervaringen op basis van Ervaringwijzer; Onderzoek van Panel Meetellen; Klachtenregistraties bij de zorgorganisaties; Signalen vanuit de Wmo-Cliëntenraad en trends en ontwikkelingen in de stad gepresenteerd in de Utrecht-monitor, in de Volksgezondheidsmonitor en in andere verdiepende onderzoeken. Deze informatie duidt de gemeente samen met partners en inwoners om zo nodig actie te ondernemen als blijkt dat we de doelstellingen niet halen. |
| | |

## Financiën

Het budget voor uitvoering van de Wmo is opgenomen in de programma's Levendige en gezonde stad: doelstellingen Meedoen en voor elkaar zorgen; toegankelijke buurtvoorzieningen en het programma Passende ondersteuning en opvang.
Op basis van de prognoses bij ongewijzigd beleid zien wij de tekorten voor de Wmo de komende jaren oplopen van € 2 miljoen in 2024 tot € 8,5 miljoen in 2027. In de Voorjaarsnota 2023 is dit gepresenteerd en zijn vijf uitgangspunten voor hervormingen in de uitvoeringspraktijk voorgesteld. In deze beleidsnota maken wij keuzes in ons Wmo-beleid, zodat we de taakstelling[1] kunnen halen.

~~In onderstaande tabel is het beeld van de Programmabegroting 2024 opgenomen. De hervormingen Sociaal Domein leiden tot een aanpassing van de kosten, zodat deze binnen het financieel kader passen. Over de aanpak van deze hervormingen wordt u in Q4 2023 geïnformeerd. In de Voorjaarsnota 2024 vindt de eerste integrale afweging en besluitvorming plaats met betrekking tot de consequenties van de keuzes voor de budgetten binnen het sociaal domein.~~
~~Op basis van de keuzes in deze beleidsnota gaan we er van uit dat de nodige besparingen vooral worden gehaald binnen de passende aanvullende zorg (doelstelling IV). De besparing is daarom nu in onderstaand overzicht verwerkt bij doelstelling IV. De verdere uitwerking kan leiden tot een andere verdeling van de besparingen over de doelstellingen.~~
De hervormingen Sociaal Domein leiden tot een aanpassing van de kosten, zodat deze binnen het financieel kader passen. In de Voorjaarsnota 2024 wordt u nader geïnformeerd over de voortgang van de hervormingen sociaal domein. De maatregelen voor de taakstelling 2024 (zie Raadsbrief Hervormingen Sociaal Domein) zijn verwerkt in onderstaande tabel.
Op basis van de keuzes in deze beleidsnota gaan we er van uit dat de nodige nog in te vullen besparingen vooral worden gehaald binnen de passende aanvullende zorg (doelstelling IV). De nog in te vullen besparing is daarom nu in onderstaand overzicht verwerkt bij deze doelstelling. De verdere uitwerking kan leiden tot een andere verdeling van de besparingen over de doelstellingen.

| | ~~2024~~ | ~~2025~~ | ~~2026~~ | ~~2027~~ | ~~structureel jaarbedrag~~ |
|---|---|---|---|---|---|
| ~~**Programma Levendige en gezonde stad**~~ | - | - | - | - | - |
| ~~**Doelstelling I: Meedoen en voor elkaar zorgen**~~ | ~~**27.610**~~ | ~~**27.356**~~ | ~~**27.100**~~ | ~~**25.810**~~ | ~~**25.810**~~ |
| ~~Samenlevingsinitiatieven~~ | - | - | - | - | - |
| ~~Inf onderst basisvaardigheden volw.~~ | - | - | - | - | - |
| ~~Informele ondersteuning, vrijwilligersw.~~ | - | - | - | - | - |
| | - | - | - | - | - |
| ~~**Doelstelling II: Toegankelijke buurtvoorzieningen**~~ | ~~**7.370**~~ | ~~**7.638**~~ | ~~**7.558**~~ | ~~**7.558**~~ | ~~**7.558**~~ |
| ~~Accommodaties maatsch. activiteiten~~ | - | - | - | - | - |
| ~~Accommodaties Welzijn~~ | - | - | - | - | - |
| | - | - | - | - | - |
| ~~**Programma Passende ondersteuning en opvang:**~~<br>~~**Doelstelling III: Laagdrempelige basiszorg**~~ | ~~**33.731**~~ | ~~**33.739**~~ | ~~**33.887**~~ | ~~**33.887**~~ | ~~**33.900**~~ |
| ~~Buurtteam~~ | - | - | - | - | - |
| ~~Aanpak sociale problematiek~~ | - | - | - | - | - |
| ~~Informatie, advies en belangenbehartiging~~ | - | - | - | - | - |
| | - | - | - | - | - |
| ~~**Doelstelling IV: Passende aanvullende zorg**~~ | ~~**84.270**~~ | ~~**88.314**~~ | ~~**81.918**~~ | ~~**82.314**~~ | ~~**82.314**~~ |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Prognose bij ongewijzigd beleid | 86.270 | 92.914 | 89.618 | 90.814 | 90.814 |
| Begeleiding | | | | | |
| Sociale prestatie en dagondersteuning | - | - | - | - | - |
| Arbeidsmatige activering | - | - | - | - | - |
| Dagbegeleiding | - | - | - | - | - |
| Maatwerkvoorzieningen Wmo | - | - | - | - | - |
| Nog in te vullen hervormingen sociaal domein | -2.000 | -4.600 | -7.700 | -8.500 | -8.500 |
| - | - | - | - | - | - |
| **Doelstelling V: Opvang en Verblijf** | **128.274** | **118.542** | **118.338** | **118.394** | **117.519** |
| Daklozenopvang | - | - | - | - | - |
| Beschermd wonen | - | - | - | - | - |
| Geweld in afhankelijkheidssituaties | - | - | - | - | - |
| - | - | - | - | - | - |
| **Totaal benodigd budget (A)** | **281.255** | **275.589** | **268.801** | **267.963** | **267.101** |
| - | - | - | - | - | - |
| **Reeds in begroting gedekt** | - | - | - | - | - |
| Doelstelling 1 Levendige en gezonde stad: Meedoen en zorgen voor elkaar | 24.698 | 24.444 | 24.444 | 23.944 | 23.944 |
| Doelstelling 2 Levendige en gezonde stad: Toegankelijke buurtvoorzieningen | 7.370 | 7.638 | 7.558 | 7.558 | 7.558 |
| Doelstelling 3: Passende ondersteuning en opvang: Laagdrempelige basiszorg | 31.431 | 31.439 | 31.587 | 31.587 | 31.600 |
| Doelstelling 4: Passende ondersteuning en opvang: Passende aanvullende zorg | 84.270 | 88.314 | 81.918 | 82.314 | 82.314 |
| Doelstelling 5: Passende ondersteuning en opvang: 24-uurs begeleiding | 128.274 | 118.542 | 118.338 | 118.394 | 117.519 |
| - | - | - | - | - | - |
| **Reeds in begroting gedekt (B)** | **276.043** | **270.377** | **263.845** | **263.797** | **262.935** |
| - | - | - | - | - | - |
| **Bijdragen van derden** | - | - | - | - | - |
| SPUK IZA | 2.300 | 2.300 | 2.300 | 2.300 | 2.300 |
| SPUK GALA -Versterken sociale basis | 575 | 575 | 431 | - | - |
| SPUK GALA - Mantelzorg | 160 | 160 | 144 | - | - |
| SPUK GALA - Eén tegen Eenzaamheid | 160 | 128 | - | - | - |
| SPUK GALA - Welzijn op recept | 152 | 184 | 216 | - | - |
| SPUK specifieke uitkering educatie (WEB) | 1.866 | 1.866 | 1.866 | 1.866 | 1.866 |
| - | - | - | - | - | - |
| **Bijdragen van derden (C)** | **5.212** | **5.212** | **4.956** | **4.166** | **4.166** |
| - | - | - | - | - | - |
| | - | - | - | - | - |
| | - | - | - | - | - |

| | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | structureel jaarbedrag |
|---|---|---|---|---|---|
| **Programma Levendige en gezonde stad** | | | | | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **Doelstelling I: Meedoen en voor elkaar zorgen** | **27.610** | **27.356** | **27.100** | **25.810** | **25.810** |
| Samenlevingsinitiatieven | - | - | - | - | - |
| Inf onderst basisvaardigheden volw. | - | - | - | - | - |
| Informele ondersteuning, vrijwilligersw. | - | - | - | - | - |
| - | - | - | - | - | - |
| **Doelstelling II: Toegankelijke buurtvoorzieningen** | **7.370** | **7.638** | **7.558** | **7.558** | **7.558** |
| Accommodaties maatsch. activiteiten | - | - | - | - | - |
| Accommodaties Welzijn | - | - | - | - | - |
| - | - | - | - | - | - |
| **Programma Passende ondersteuning en opvang:** | | | | | |
| **Doelstelling III: Laagdrempelige basiszorg** | **33.181** | **33.189** | **33.337** | **33.337** | **33.3500** |
| Prognose bij ongewijzigd beleid | 33.731 | 33.739 | 33.887 | 33.887 | 33.900 |
| Ingevulde besparing hervormingen sociaal domein | -550 | -550 | -550 | -550 | -550 |
| | - | - | - | - | - |
| - | - | - | - | - | - |
| **Doelstelling IV: Passende aanvullende zorg** | **85.550** | **91.858** | **88.562** | **89.578** | **89.578** |
| Prognose bij ongewijzigd beleid | 86.556 | 95.228 | 95.032 | 97.028 | 97.028 |
| Ingevulde besparing hervormingen sociaal domein | -1.056 | -1.056 | -1.056 | -1.056 | -1.056 |
| Nog in te vullen hervormingen sociaal domein | - | -2.314 | -5.414 | -6.214 | -6.214 |
| - | - | - | - | - | - |
| **Doelstelling V: Opvang en Verblijf** | **127.594** | **117.862** | **117.658** | **117.714** | **116.839** |
| Prognose bij ongewijzigd beleid | 128.274 | 118.542 | 118.338 | 118.394 | 117.519 |
| Ingevulde besparing hervormingen sociaal domein | -680 | -680 | -680 | -680 | -680 |
| | - | - | - | - | - |
| - | - | - | - | - | - |
| **Totaal benodigd budget (A)** | **281.255** | **275.589** | **268.801** | **267.963** | **267.101** |
| - | - | - | - | - | - |
| **Reeds in begroting gedekt** | - | - | - | - | - |
| Doelstelling 1 Levendige en gezonde stad: Meedoen en zorgen voor elkaar | 24.698 | 24.444 | 24.444 | 23.944 | 23.944 |
| Doelstelling 2 Levendige en gezonde stad: Toegankelijke buurtvoorzieningen | 7.370 | 7.638 | 7.558 | 7.558 | 7.558 |
| Doelstelling 3: Passende ondersteuning en opvang: Laagdrempelige basiszorg | 31.431 | 31.439 | 31.587 | 31.587 | 31.600 |
| Doelstelling 4: Passende ondersteuning en opvang: Passende aanvullende zorg | 84.270 | 88.314 | 81.918 | 82.314 | 82.314 |
| Doelstelling 5: Passende ondersteuning en opvang: 24-uurs begeleiding | 128.274 | 118.542 | 118.338 | 118.394 | 117.519 |
| - | - | - | - | - | - |
| **Reeds in begroting gedekt (B)** | **276.043** | **270.377** | **263.845** | **263.797** | **262.935** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **Bijdragen van derden** | | | | | |
| SPUK IZA | 2.300 | 2.300 | 2.300 | 2.300 | 2.300 |
| SPUK GALA -Versterken sociale basis | 575 | 575 | 431 | | |
| SPUK GALA - Mantelzorg | 160 | 160 | 144 | | |
| SPUK GALA - Eén tegen Eenzaamheid | 160 | 128 | | | |
| SPUK GALA - Welzijn op recept | 152 | 184 | 216 | | |
| SPUK specifieke uitkering educatie (WEB) | 1.866 | 1.866 | 1.866 | 1.866 | 1.866 |
| **Bijdragen van derden (C)** | **5.212** | **5.212** | **4.956** | **4.166** | **4.166** |

*Dit zijn de actuele begrotingscijfers na de 3e technische wijziging 2023. In de cijfers in de tabel zijn de knelpunten voor de Voorjaarsnota 2024 niet verwerkt.*

## Vervolg

Via de P&C-cyclus wordt de Raad geïnformeerd over de voortgang op het Wmo beleid en de uitvoering.

Na vaststelling in de gemeenteraad worden in ieder geval de volgende uitvoeringsprogramma's opgesteld en vastgesteld in het College:

| Uitvoeringsprogramma | Planning |
|---|---|
| Beschermd Wonen – regioplan U16 2023 -2028 | Vastgesteld Q2 -2023 |
| Regionaal Actieplan Dakloosheid (U16) | Q2 2024 |
| Wmo toezicht | Q2 2024 |
| Informele zorg | Q3 2024 |
| Ambulante begeleiding & Activering | Q3 2024 |
| Maatschappelijk initiatief onderdak | Q4 2024 |

Daarnaast worden eind Q4 2023 het regioplan in het kader van het Integraal Zorg Akkoord opgeleverd, waarin onder andere de met partners opgestelde plannen op de thema's: ouderen, mentale gezondheid en versterking samenwerking eerstelijn – sociaal domein.
Verder wordt de raad in Q4 2023 geïnformeerd over de aanpak hervormingen in het sociaal domein.

In het najaar van 2025 gaan we een uitgebreidere evaluatie uitvoeren in de vorm van een visitatiecommissie en Kritische blik. We betrekken de Raad bij de opzet en uitvoering van deze evaluatie. We informeren de Raad over de uitkomsten. Zo nodig doen we voorstellen om ons beleid bij te stellen.

## Participatie

Zonder de input van inwoners, ervaringsdeskundigen, cliënten(vertegenwoordigers) en maatschappelijke partners hadden wij deze beleidsnota Wmo niet kunnen schrijven. Op verschillende momenten en op verschillende manieren is er met ons meegedacht en zijn wij hierdoor geïnspireerd. Hieronder een overzicht van de verschillende participatiemomenten.

- Februari 2023: Verkennende gesprekken gevoerd met een zestal partners uit sociale basis, basiszorg en aanvullende zorg. Input opgehaald vanuit open gesprekken: waar wil men het accent leggen.
- 23 februari 2023: bijeenkomst over de landelijke akkoorden IZA, GALA, WOZO, Sportakkoord, Hervormingsagenda Jeugd, TAZ. De ruim 100 deelnemers (inwoners, cliëntvertegenwoordigers/belangenbehartigers, bewonersinitiatieven, zorg- en welzijnspartners, woningcorporaties) gingen na een plenair deel met elkaar in gesprek over de volgende thema's:

gezond ouder worden, versterking samenwerking eerstelijn – sociaal domein, gezond opgroeien en mentale gezondheid. De input is benut voor deze beleidsnota Wmo

- 17 mei 2023: bijeenkomst over de nieuwe Wmo-beleidsnota met 120 deelnemers - inwoners, cliëntvertegenwoordigers/belangenbehartigers, bewonersinitiatieven, zorg- en welzijnspartners, woningcorporaties - een plenair deel en 10 deelsessies. In de deelsessies werd het gesprek gevoerd over de leidende principes. Daarnaast is het gesprek gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en bespreekpunten met betrekking tot de thema's: voorkomen en verantwoordelijkheid nemen, vereenvoudigen en verbinden. Daarbij werd gekeken vanuit drie inwonersperspectieven:
  - Inwoners met perspectief op (terug) krijgen van volledige zelfredzaamheid (bijvoorbeeld mensen die schulden hebben)
  - Inwoners die gedurende hun leven een of ander vorm van (professionele) ondersteuning nodig blijven hebben (bijvoorbeeld mensen met LVB)
  - Inwoners waar de zelfredzaamheid afneemt (bijvoorbeeld ouderen)
- De opbrengst van deze bijeenkomst is onder andere vastgelegd in een tekening en verwerkt in de nota.
- Mei 2023: schriftelijke input Wmo cliëntenraad. Deze input is verwerkt in de nota.
- 5 juni 2023: Input expertpanel ongelijk investeren voor gelijke kansen. Deze input is verwerkt in de nota.
- 21 juni 2023: Gesprek met de Wmo Cliëntenraad over hoe we hun input verwerken.
- Juni 2023: Interviews met 3 cliënten over hun ervaringen met hulp en ondersteuning vanuit de Wmo. Deze ervaringen hebben de keuzes op een aantal punten aangescherpt.
- 29 augustus 2023: bijeenkomst waarin gezamenlijk input is opgehaald voor de diverse beleidsnota's die in ontwikkeling zijn. We gingen in gesprek met ruim 100 deelnemers - inwoners, cliëntvertegenwoordigers/belangenbehartigers, bewonersinitiatieven, zorg- en welzijnspartners. Er werd input opgehaald voor de Jeugdnota, Gezond 030, Financiële bestaanszekerheid, werk en re-integratie, de Sociale Visie Utrecht 2040 en de nota van uitgangspunten voor een aantal voorzieningen in de sociale basis en de basiszorg. Voor de Wmo nota werden nog een aantal dingen getoetst. Met name de tafels "Toekomstbestendige zorg", "Collectief werken in het sociaal domein" en "Zorgzame en betrokken samenleving" hebben aanvullende en belangrijke inzichten opgeleverd.
- 20 – 27 september 2023: Input van de maatschappelijke partners via het digitale platform 'Utrecht denkt mee' op de ambitie en leidende principes. Deze input is verwerkt.
- 26 september 2023: Reactie van WMO-cliëntenraad op 80% versie van de Wmo beleidsnota.
- 25 oktober 2023: schriftelijke reactie aan de cliëntenraad Wmo hoe wij de input verwerkt hebben.
- 15 november 2023: gesprek met de Wmo cliëntenraad om mondeling toe te lichten op hoe hun input is meegenomen.

## Communicatie

Na vaststelling van de beleidsnota informeert de gemeente de belangenbehartigers, bewonersinitiatieven en maatschappelijke partners in het sociaal en medisch domein. Dit zijn onze partners die ook input hebben gegeven op de nota. Zij worden tevens betrokken bij het opstellen en uitvoeren van de uitvoeringsprogramma's.
Daarnaast wordt de nota gepubliceerd op de website van de gemeente Utrecht en de website voor de zorgprofessionals van de gemeente Utrecht.

## (Niet)Referendabel

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

## Bijlagen

Bijlagen besluitvorming:

– Beleidsnota Wmo Samen leven, samen zorgen 2024 - 2034

Bijlagen informatief:

–